

อุปกรณ์การเล่นกีฬาเปตอง

1. สนามเปตอง

ผู้เล่นหรือนักกีฬาเปตองควรทราบเกี่ยวกับสนามและอุปกรณ์การเล่นกีฬาเปตองที่จำเป็นในการเล่น นับตั้งแต่สนาม ลูกเปตอง ลูกเป้า เทปวัดระยะ ป้ายบอกคะแนน ผ้าเช็ดลูกเปตอง และเครื่องแต่งกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกเปตอง เพราะถือว่าเป็นเครื่องมือหรือหัวใจที่สำคัญของผู้เล่นหรือนักกีฬาเปตองทุกคน

กีฬาเปตองเป็นกีฬาที่เล่นง่ายสามารถเล่นในที่ใด ๆ ก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นสนามดิน สนามหิน คลุก สนามหญ้า และบนพื้นไม้ ยกเว้นสนามคอนกรีต สำหรับสนามที่ใช้ในการแข่งขันทั่วไปจะใช้สนามลูกรังหรือสนามที่ทำด้วยหินคลุก อัดบดแน่นแข็ง มีขนาดมาตรฐานกว้าง 4 เมตร และยาว 15 เมตร เป็นอย่างน้อย มีเส้นเชือกแสดงเขตสนามให้เห็นเด่นชัด สำหรับการจัดการชั้นที่มีทีมผู้เล่นจำนวนมากสนามอาจมีไม่เพียงพอก็สามารถใช้สนามที่มีขนาดเล็กกว่ามาตรฐานได้ ซึ่งอาจจะมีขนาด 3.5 x 13 เมตร ก็ได้ แต่ต้องไม่ต่ำกว่า 3 x 12 เมตร เป็นอย่างน้อย สำหรับสนามที่ทำด้วยดินลูกรังหรือสนามหินคลุกมี 2 ประเภท คือ

สนามพื้นผิวเรียบ

สนามพื้นผิวขรุขระ

ในกรณีที่สนามแข่งขันสองสนามอยู่ติดกัน โดยมีเส้นหัวสนามของสนามหนึ่ง และท้ายสนามของอีกสนามหนึ่งร่วมกันอยู่ เส้นที่ใช้ร่วมกันนี้ให้ถือว่าเป็นเส้นฟาล์ว

ถ้ารอบบริเวณสนามนั้นถูกกั้นด้วยเครื่องกั้นที่มีความแข็งแรง เครื่องกั้นนี้จะต้องอยู่นอกเส้นขอบสนามอย่างน้อย 1 เมตร

2. ลูกเปตอง

คำว่า “ลูกบูล” เป็นคำเรียกทับศัพท์ในภาษาฝรั่งเศส คือ “Boule” ซึ่งแปลว่าลูกกลม หรือ วัตถุกลม แต่ในประเทศไทยผู้เล่นนิยมเรียกว่า “ลูกเปตอง” ลูกเปตองนี้ทำด้วยโลหะ ด้านในกลวงและเป็นรูปครึ่งวงกลมนำมาผ่านกระบวนการผลิตโดยประกบกันแล้วเชื่อมรอยต่อด้วยความร้อนที่สูงมาก และนำมาเคลือบผิวกลิ้ง และทำลวดลายของลูก

ก่อนที่จะเริ่มเล่นเปตอง นอกจากจะต้องศึกษากติกาการเล่นเป็นอันดับแรกแล้ว การทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับองค์ประกอบของลูกเปตองก็มีความสำคัญ เพราะจะเป็นข้อมูลที่น่ามาพิจารณาเลือกซื้อเปตองสำหรับใช้ประจำตัวได้อย่างเหมาะสม

ลูกเปตองลูกหนึ่งจะมีองค์ประกอบอยู่ 5 ประการดังนี้

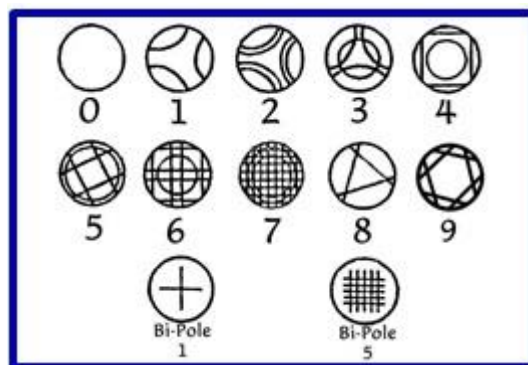
2.1 ขนาด ได้แก่ ความใหญ่เล็กของลูก โดยการวัดจากเส้นผ่านศูนย์กลาง ลูกเปตองจะมีเส้นผ่านศูนย์กลางระหว่าง 7.05 – 8.00 เซนติเมตร (70.5 – 80.0 มิลลิเมตร) คือ ขนาดเด็กที่สุด 7.05 เซนติเมตร และขนาดใหญ่ที่สุด 8.00 เซนติเมตร ขนาดของลูกเปตองจะไม่ปรากฏเป็นตัวเลขบนผิวของลูกเปตองโดยตรง แต่จะบอกไว้ที่กล่องใส่ลูกหรือใบรับประกันซึ่งใส่มาพร้อมกับลูกเปตองในกล่องใส่ลูก โดยพิมพ์ไว้เป็นภาษาฝรั่งเศสว่า “DIAMETRE” ซึ่งแปลว่า “เส้นผ่าศูนย์กลาง”ขนาดของลูกจะมีความสัมพันธ์กับมือของผู้เล่นโดยตรง เนื่องจากฝ่ามือของคนเราจะมีขนาดใหญ่น้อยแตกต่างกันไป ฉะนั้น ทางบริษัทผู้ผลิตจึงต้องสนองความต้องการของผู้เล่นให้สามารถเลือกใช้ลูกให้พอเหมาะกับมือของตนเองมากที่สุด

2.2 น้ำหนัก ได้แก่ความหนักเบาของลูก น้ำหนักของลูกเปตองมีหน่วยวัดเป็นกรัม (grams) น้ำหนักจะอยู่ระหว่าง 650 – 800 กรัม คือ น้ำหนักเบาที่สุด 650 กรัม น้ำหนักจะเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ ทีละ 10 กรัม ไปจนถึงหนักที่สุดคือ 800 กรัม น้ำหนักจะปรากฏชัดเจนบนลูกเปตองและบอกไว้ที่กล่องใส่ลูกรวมทั้งใบรับประกันเช่นเดียวกัน โดยน้ำหนักของลูกจะแสดงไว้ในช่องใต้คำว่า “POIDS” แปลว่า “น้ำหนัก” น้ำหนักของลูกเปตองจะสัมพันธ์กับความแข็งแรงของร่างกายโดยเฉพาะช่วงแขน ข้อมือและนิ้วมือของผู้เล่นแต่ละคนซึ่งจะแตกต่างกันไป ทั้งทางด้านสรีระของร่างกายและอายุ ตลอดจนองค์ประกอบอื่นๆ ของผู้เล่น

การแข่งขันสำหรับเยาวชนอายุไม่เกิน 11 ปี อาจจะอนุญาตให้ใช้ลูกเปตองที่มีน้ำหนัก 600 กรัม และเส้นผ่าศูนย์กลาง 65 มิลลิเมตร ซึ่งผลิตโดยโรงงานที่ได้รับการรับรอง

ห้ามมิให้ถ่วงลูกเปตองด้วยตะกั่ว หรือทรายโดยลูกเปตองจะถูกห้ามปรับ เปลี่ยนแปรสภาพ หรือดัดแปลง หลังจากที่บริษัทผู้ผลิตที่ได้รับการรับรองผลิตออกมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้ามดัดแปลงเพื่อประสงค์จะเปลี่ยนแปลงความแข็งของลูกเปตอง

2.3 ลักษณะ ได้แก่ความแตกต่างกันในด้านลวดลายของลูกเปตองเพื่อให้สังเกตได้ง่ายขึ้น ปกติทางบริษัทผู้ผลิตแต่ละยี่ห้อจะผลิตออกมาคล้ายคลึงกัน ความแตกต่างกันเบื้องต้นของลูกเปตองที่เห็นเด่นชัดคือ ลูกเกลี้ยงกับลูกลาย ลูกเกลี้ยงจะเห็นว่าพื้นผิวของลูกจะราบเรียบเสมอกันหมดทั้งลูก ไม่มีลวดลายอะไรปรากฏอยู่เลย ซึ่งส่วนลูกลายนั้นจะมีลักษณะของลวดลายของลูกแตกต่างกันไปหลายรูปแบบ สามารถแบบออกเป็น ลาย 1 ลาย 2 ลาย 3 หรือลาย 4 เป็นต้น ลักษณะของลูกนี้จะดูได้โดยตรงจากลูกเปตอง หรือถ้าจะดูจากกล่องใส่ลูกในเบื้องต้นจะเห็นได้จากข้างกล่องตรงช่อง “STRIES” จะมีหมายเลขกำกับไว้ได้คำนี้ เช่นลูกเกลี้ยงจะเป็นเลข 0 ส่วนลูกลาย 1 จะเป็นเลข 1 ลูกลาย 2 หมายถึง ลูกที่มีลายเส้นคู่ขนานกัน 2 เส้นก็จะเป็นเลข 2 เป็นต้น

เกี่ยวกับความแตกต่างกันในลักษณะหรือลวดลายของลูกเปตองนี้ทางบริษัทผู้ผลิตคงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ลูกแต่ละชุดมีความแตกต่างกันสามารถเห็นได้ชัดเจนในระยะใกล้และไกลเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เล่น อีกประการหนึ่งอาจผลิตขึ้นเพื่อให้ดูสวยงาม ปัจจุบันจะเห็นว่าลูกเปตองมีลวดลายสวยงามน่าจับต้องและจูงใจให้หน้าซื้อ

2.4 รหัส ลูกเปตองทุกยี่ห้อจะมีต้องรหัสประจำลูกติดไว้และเห็นได้ชัดเจน ลูกเปตองที่ต่างชุดกันแม้จะมีขนาด น้ำหนักและลักษณะเหมือนกันก็ตาม แต่รหัสประจำลูกจะไม่เหมือนกัน รหัสประจำลูกของแต่ละยี่ห้อจะแตกต่างกันไปตามแต่จะกำหนดขึ้นมาลูกเปตองชุดหนึ่งจะมีรหัสเหมือนกันหมดทั้งชุด รหัสของลูกเปตองส่วนใหญ่แล้วจะประกอบด้วยอักษรภาษาอังกฤษแล้วตามด้วยตัวเลข เช่น A1, R31, E22, T48 เป็นต้น

รหัสของลูกเปตองนั้นนับว่ามีความสำคัญมาก ผู้เล่นควรจะต้องจดจำรหัสประจำลูกของตนเองให้ได้ เพราะในการแข่งขันหรือการฝึกซ้อมกันทีมอื่น อาจพบว่าลูกเปตองของผู้อื่นก็เหมือนกับของเราไม่ว่าจะเป็นขนาด น้ำหนักหรือลักษณะ หากจำรหัสลูกเปตองของเราได้ก็จะช่วยปกป้องผลประโยชน์ในการเล่นได้เป็นอย่างดี

2.5 ยี่ห้อและแบบ แต่ละบริษัทผู้ผลิตจะบอกยี่ห้อหรือเครื่องหมายการค้า (Trademark) ลงบนลูกเปตองไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อเป็นการโฆษณาสินค้าและป้องกันการปลอมแปลง เช่น ยี่ห้อโอบูต อังเดกรัล เจ.บี. วานูซซี่ และยี่ห้อลาฟรอง (F.B.T) เป็นต้น

ส่วนในเรื่องแบบ (Model) นั้น ทางบริษัทผู้ผลิตแต่ละยี่ห้อจะผลิตลูกเปตองออกมาแต่ละแบบ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันในด้านคุณภาพและราคาของลูกโดยผู้เล่นจะสามารถเลือกซื้อได้ตามความนิยม

3. ลูกเป้า

ลูกเป้าในภาษาฝรั่งเศส เรียกว่า “Buts” นักกีฬาเปตองของไทยเรียกว่าลูกเป้าหรือลูกแก่น ลูกเป้าจะมีลักษณะทรงกลม ทำด้วยไม้หรือวัสดุสังเคราะห์ มีเส้นผ่านศูนย์กลางระหว่าง 30 มิลลิเมตร (สามารถเพิ่มหรือลดได้ไม่เกิน 1 มิลลิเมตร) อาจจะทำสีก็ได้ แต่ต้องเป็นสีที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน แต่ในประเทศไทยเรามีทั้งที่ทำด้วยไม้และทำด้วยพลาสติก ซึ่งถ้าปฏิบัติตามกติกาสากลการเล่นเปตอง แล้วลูกเป้าพลาสติกจะใช้แข่งขันไม่ได้ และลูกเป้านั้นจะต้องไม่เป็นวัสดุที่มีปฏิกิริยากับแม่เหล็ก

4. ผ้าเช็ดลูกเปตอง

ผ้าเช็ดลูกเปตองมีไว้สำหรับทำความสะอาดลูกเปตองและสำหรับไว้เช็ดมือของผู้เล่นในกรณีที่เล่นเปตองในสถานที่เปียกชื้น ซึ่งถ้าหากไม่ทำความสะอาดลูกเปตองหรือมือแล้วจะทำให้การโยนเปลี่ยนทิศทางได้ เนื่องจากดินที่ติดอยู่บนลูกเปตองนั้นติดมือหรือทำให้มือผู้เล่นลื่นเช่นเดียวกันในสนามที่พื้นผิวเรียบและมีฝุ่นหากไม่ทำความสะอาดลูกเปตองก็จะทำให้ลูกเปตองลื่นมือได้

ผ้าเช็ดลูกเปตองไม่ควรมีขนาดใหญ่จนเกินไป ผู้เล่นจะใช้หรือไม่ใช้ก็ได้ไม่มีข้อบังคับแต่อย่างใด

5. วงกลมสำหรับยืน

วงกลมที่ใช้สำหรับยืนในการแข่งขันเปตอง ผู้เล่นหรือนักกีฬาเปตองสามารถที่จะวาดได้เองโดยขนาดของวงกลมนี้ต้องมีขนาดใหญ่พอที่ผู้เล่น หรือนักกีฬาเปตองสามารถยืนได้เต็มฝ่าเท้าสองข้าง แต่อย่างไรก็ตาม วงกลมที่ถูกวาดขึ้นมาที่วัดแล้วจะต้องมีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 35 เซนติเมตร ไม่เกิน 50 เซนติเมตร ในกรณีที่ใช้วงกลมสำเร็จรูปเป็นอุปกรณ์การแข่งขัน วงกลมนี้จะต้องมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 50 เซนติเมตร

6. เทปวัดระยะ/สิ่งอำนวยความสะดวกในการวัด

ในการเล่นเปตองปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอๆ คือ ลูกเปตองของผู้เล่นทั้งสองฝ่ายอยู่ใกล้กับลูกเป้า ใกล้เคียงกันมากจนไม่สามารถดูได้ด้วยสายตาว่าฝ่ายไหนใกล้กว่ากันหรือฝ่ายไหนชนะจึงจำเป็นต้องมีอุปกรณ์การวัดเพื่อหลีกเลี่ยงการโต้แย้งกันของผู้เล่นทั้งสองฝ่าย อุปกรณ์การวัดนี้มีทั้งการวัดที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ สำหรับอุปกรณ์ที่วัดที่ไม่เป็นทางการได้แก่ การกะด้วยสายตา หรือแม้กระทั่งการใช้หลอดกาแฟวัด

สำหรับอุปกรณ์การวัดที่เป็นทางการหมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัดระยะทางโดยมีหน่วยวัดกำกับไว้บนสายวัด เช่น ตลับเมตร ซึ่งเครื่องมือที่ใช้วัดจะมีวิธีการวัดแตกต่างกันไป

7. ป้ายบอกคะแนน

ในการแข่งขันเปตองนั้นจะตัดสินแพ้ชนะกันภายในเกมเดียว 13 คะแนนเท่านั้น โดยฝ่ายที่ชนะจะต้องเป็นฝ่ายที่สามารถทำคะแนนได้ครบ 13 คะแนนก่อน สำหรับรอบแรกหรือรอบคัดเลือก การกำหนดการแพ้ชนะที่ 11 คะแนน หรือ 13 คะแนน แล้วแต่คณะกรรมการจัดการแข่งขันจะกำหนดตามความเหมาะสม ซึ่งในการที่จะทราบว่าผู้เล่นฝ่ายใดได้คะแนนเท่าใดนั้น

การทำป้ายบอกคะแนนที่ถาวรเหมาะสำหรับติดตั้งไว้ที่สนามเปตองภายในบ้านหรือภายในหน่วยงาน แต่สำหรับการแข่งขันที่ต้องใช้สนามเป็นจำนวนมาก การใช้ป้ายบอกคะแนนที่ถาวรคงจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงใช้แผ่นป้ายบอกคะแนนซึ่งทำด้วยกระดาษแทนหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ใบบันทึกคะแนน

รอบที่: _____	วันที่: _____	สนามที่: _____	ชาย ☐	หญิง ☐	รวม ☐								
ทีม	การแข่งขัน												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ทีมผู้ชนะ: _____	ทีมผู้แพ้: _____												

นอกจากป้ายบอกคะแนนที่ทำถาวรและใบบันทึกคะแนนดังกล่าวแล้วยังมีอุปกรณ์สำหรับนับคะแนนขนาดจิ๋วเก็บไว้ในกระเป๋าเสื้อหรือกระเป๋ากางเกงได้ สามารถบันทึกคะแนนได้ทั้งสองฝ่าย มีประโยชน์สำหรับตรวจดูคะแนนและป้องกันการลืมนับดังกล่าว

เครื่องมือนี้จะเป็นแบบใช้วงกลม 2 วงคู่กันหมุนไปมาได้ ตัวเลขจะอยู่ขอบวงกลมตั้งแต่ 0 – 15 วงกลมด้านซ้ายเป็นทีม A ด้านขวาเป็นทีม B การบันทึกคะแนนให้หมุนวงกลมตัวเลขจะปรากฏในช่องที่เจาะ